

POSTANOWIENIE

Dnia 28 marca 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

Prezes SN Wiesław Kozielowicz

w sprawie obwinionego radcy prawnego P. S.

po rozpoznaniu w Izbie Odpowiedzialności Zawodowej na posiedzeniu w dniu 28 marca 2024 r.,

skargi radcy prawnego T. K. – obrońcy obwinionego radcy prawnego P. S., na orzeczenie Wyższego Sądu Dyscyplinarnego Krajowej Izby Radców Prawnych w Warszawie z dnia 9 sierpnia 2023 r., sygn. akt [...], uchylające orzeczenie Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego Okręgowej Izby Radców Prawnych [...] z dnia 7 września 2022 r., sygn. akt [...]

postanowił:

1. oddalić skargę,
2. obciążyć obwinionego radcę prawnego P. S. kosztami sądowymi postępowania skargowego w kwocie 20 zł. (dwadzieścia złotych).

UZASADNIENIE

Radcy prawnemu P. S. we wniosku o ukaranie zarzucono, że:

1. działając jako radca prawny - pełnomocnik M. B. oraz udzielając pełnomocnictwa substytucyjnego adwokat A. J. w dniu 29 listopada 2018 r. nie umożliwił substytutowi odpowiedniego przygotowania się do podjęcia . obowiązków, tj. popełnienie czynu naruszającego dyspozycję art. 64 ust. 1 u.r.p. w zw. z art. 43 ust. 4 KERP,

2. działając jako radca prawny i reprezentując powoda J. G. zaniechał stawienia na rozprawie w dniu 30 listopada 2018 r., a jednocześnie zaniechał udzielenia pełnomocnictwa substytucyjnego, tj. popełnienie czynu naruszającego dyspozycję art. 64 ust. 1 u.r.p. w zw. z art. 6 KERP,
3. działając jako radca prawny i reprezentując powódkę M. B. w dniu 20 lutego 2019 r. wypowiedział udzielone mu przez powódkę pełnomocnictwo do prowadzenia jej sprawy przeciwko pracodawcy, nie wywiązując się jednocześnie z obowiązku działania za powódkę przez kolejne 2 tygodnie, zgodnie z dyspozycją art. 94 § 2 k.p.c. i nie stawiając się na rozprawę sądową w dniu 22 lutego 2019 r., tj. popełnienie czynu naruszającego dyspozycję art. 64 ust. 1 u.r.p. w zw. z art. 94 § 2 k.p.c. oraz art. 47 i art. 6 KERP,
4. radca prawny i reprezentując powoda J. G. w dniu 20 lutego 2019 r. wypowiedział udzielone mu przez powoda pełnomocnictwo do prowadzenia jego sprawy przeciwko S. S.A. nie zapewniając klientowi odpowiedniego czasu do znalezienia innego pełnomocnika, który mógłby się właściwie przygotować do sprawy, tj. popełnienie czynu naruszającego dyspozycję art. 64 ust. 1 u.r.p. w zw. z art. 47 i art. 6 KERP,
5. działając jako radca prawny w korespondencji e-mailowej z dnia 21 lutego 2019 r., skierowanej do powoda J. G., zarzucił obojgu powodom, tj. J. G. i M. B. (klientom), że był przez nich nakłaniany do współdziałania i pomocnictwa w składaniu fałszywych zeznań, co miało być przyczyną jego niestawienia na rozprawie w dniu 30 listopada 2018 r., które to działanie należy odczytać jako nieuczciwe i nielojalne względem klientów, a nadto naruszające zasadę zaufania między stronami, gdyż o swoich zastrzeżeniach co do postępowania klientów powinien ich poinformować 28 listopada 2018 r., a zatem w dniu kiedy ewentualnie to zdarzenie miało miejsce, tj. popełnienie czynu naruszającego dyspozycję art. 64 ust. 1 u.r.p. w zw. z art. 8 i art. 45 KERP.

Okręgowy Sąd Dyscyplinarny Okręgowej Izby Radców Prawnych [...] orzeczeniem z dnia 7 września 2022 r., sygn. akt [...]:

1. uznał obwinionego radcę prawnego P. S. winnym czynu zarzucanego w punkcie 1 wniosku o ukaranie, który to czyn stanowi przewinienie dyscyplinarne jako czyn sprzeczny z zasadami wyrażonymi w art. 64 ust. 1 u.r.p. w zw. z art. 43 ust. 4 KERP i za czyn ten na podstawie art. 64 ust. 1 i art. 65 ust. 1 pkt 3 u.r.p. wymierzył mu karę pieniężną w wysokości 4000 złotych;
2. w ramach czynu zarzucanego obwinionemu radcy prawnemu P. S. w punkcie 2 wniosku o ukaranie, uznał go winnym tego, że działając jako radca prawny i reprezentując powoda J. G. zaniechał stawiennictwa na rozprawie w dniu 30 listopada 2018 r., który to czyn stanowi przewinienie dyscyplinarne jako czyn sprzeczny z zasadami wyrażonymi w art. 64 ust. 1 u.r.p. w zw. z art. 6 KERP i za czyn ten na podstawie art. 64 ust. 1 i art. 65 ust. 1 pkt 2 u.r.p. wymierzył karę pieniężną w wysokości 4000 złotych;
3. uznał obwinionego radcę prawnego P. S. winnym czynu zarzucanego w punkcie 3 wniosku o ukaranie, który to czyn stanowi przewinienie dyscyplinarne jako czyn sprzeczny z zasadami wyrażonymi w art. 64 ust. 1 u.r.p. w zw. z art. 94 § 2 k.p.c. oraz art. 47 i art. 6 KERP i za czyn ten na podstawie art. 64 ust. 1 i art. 65 ust. 1 pkt 3 u.r.p. wymierzył mu karę pieniężną w wysokości 4000 złotych;
4. uniewinnił obwinionego radcę prawnego P. S. od zarzucanego mu w punkcie 4 wniosku o ukaranie czynu;
5. uznał obwinionego radcę prawnego P. S. winnym czynu zarzucanego w punkcie 5 wniosku o ukaranie, który to czyn stanowi przewinienie dyscyplinarne jako czyn sprzeczny z zasadami wyrażonymi w art. 64 ust. 1 u.r.p. w zw. z art. 8 i art. 45 KERP i za czyn ten na podstawie art. 64 ust. 1 i art. 65 ust. 1 pkt 3 u.r.p. wymierzył mu karę pieniężną w wysokości 6000 złotych;
6. na podstawie art. 65 1 ust. 1 u.r.p. kary orzeczone w punktach 1, 2, 3 oraz 5 połączył w ten sposób, że orzekł jako karę łączną karę pieniężną w wysokości 14000 złotych;

7. na podstawie art. 70⁶ ust. 2 u.r.p. zasądził od obwinionego radcy prawnego P. S. na rzecz Okręgowej Izby Radców Prawnych [...] tytułem zwrotu kosztów postępowania dyscyplinarnego kwotę 3000 złotych.

Od wyżej wymienionego orzeczenia **odwołanie złożył radca prawny T. K. - obrońca obwinionego radcy prawnego P. S., zaskarżając je na korzyść obwinionego w części, tj. co do punktów: 1, 2, 3, 5, 6 i 7 orzeczenia.** W związku z przedstawionymi w odwołaniu zarzutami wniósł o uchylenie w zaskarżonym zakresie (tj. co do punktów: 1, 2, 3, 5, 6 i 7) orzeczenia Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego Okręgowej Izby Radców Prawnych [...] z dnia 7 września 2022 r., sygn. akt [...], i przekazanie sprawy w tym zakresie do ponownego rozpoznania.

Po rozpoznaniu tego odwołania **Wyższy Sąd Dyscyplinarny Krajowej Izby Radców Prawnych w Warszawie orzeczeniem z dnia 9 sierpnia 2023 r., sygn. akt [...],** uchylił orzeczenie Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego Okręgowej Izby radców Prawnych [...] z dnia 7 września 2022 r., sygn. akt [...] i przekazał sprawę do ponownego rozpoznania temu Sądowi oraz wskazał, że o kosztach postępowania odwoławczego w kwocie 2000 zł rozstrzygnie ww. Sąd.

Radca prawny T. K. – obrońca obwinionego radcy prawnego P. S., złożył skargę na uchylające orzeczenie Wyższego Sądu Dyscyplinarnego Krajowej Izby Radców Prawnych w Warszawie z dnia 9 sierpnia 2023 r., sygn. akt [...]. Wskazał, w niej że skarży ww. orzeczenie na korzyść obwinionego radcy prawnego P. S., w części, tj. co do punktu 1 orzeczenia i w zakresie dotyczącym punktu 4 orzeczenia Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego Okręgowej Izby Radców Prawnych [...] z dnia 7 września 2022 r., sygn. akt [...]. **Zarzucił** w skardze naruszenie przepisów postępowania mające istotny wpływ na treść zapadłej tej części orzeczenia Wyższego Sądu Dyscyplinarnego Krajowej Izby Radców Prawnych w Warszawie, sygn. akt [...], a to obrazę art. 437 §1 i 2 zdanie 1 k.p.k. w zw. z art. 439 § 1 pkt 8 k.p.k. w zw. z art. 74¹ pkt 1 u.r.p., poprzez niewłaściwe ich zastosowanie prowadzące do uchylenia przez Wyższy Sąd Dyscyplinarny Krajowej Izby Radców Prawnych niezaskarżonej przez żadną ze stron postępowania części orzeczenia Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego Okręgowej Izby Radców Prawnych z dnia 7 września 2022r., sygn. akt [...], a dotyczącą rozstrzygnięcia wydanego w przedmiocie punktu 4 wniosku o ukaranie w postaci zawartego w punkcie 4

sentencji tego orzeczenia w postaci rozstrzygnięcia o uniewinnieniu obwinionego radcy prawnego P. S. od czynu zarzuconego w punkcie 4 wniosku o ukaranie, a tym samym wyjście poza granice wniesionego środka zaskarżenia obrońcy obwinionego i faktycznie na niekorzyść obwinionego oraz przy występującej powadze rzeczy osądzonej tego czynu, skoro ten punkt orzeczenia Sądu I instancji nie był przedmiotem jakiegokolwiek środka odwoławczego, a tym samym Wyższy Sąd Dyscyplinarny Krajowej Izby Radców Prawnych w tym zakresie - tj. co do punktu 4 orzeczenia Sądu I instancji nie był władnym do orzekania, bowiem w tym zakresie orzeczenie było prawomocne, skoro żaden z uczestników tego postępowania, w szczególności Rzecznik Dyscyplinarny Okręgowej Izby Radców Prawnych [...], Minister Sprawiedliwości, jak też pokrzywdzeni nie wnieśli odwołań, a przez co w zakresie punktu 4 sentencji orzeczenia Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego Okręgowej Izby Radców Prawnych [...] nie ma podstaw procesowych do ingerowania przez Wyższy Sąd Dyscyplinarny Krajowej Izby Radców Prawnych w Warszawie w rozstrzygnięcie Sądu I instancji poprzez jego uchylenie i przekazanie sprawy - co do punktu 4 orzeczenia Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego Okręgowej Izby Radców Prawnych [...] do ponownego rozstrzygnięcia w przedmiocie czynu, o jakim mowa w tym punkcie Sądu I instancji z dnia 7 września 2022r. podczas gdy ku temu nie było formalnych podstaw, a czyn ten w dacie orzekania przez sąd odwoławczy był prawomocnie osądzonym.

Podnosząc powyższe zarzuty radca prawny T. K. - obrońca obwinionego radcy prawnego P. S., **wniósł** o uchylenie w zaskarżonym zakresie orzeczenia Wyższego Sądu Dyscyplinarnego Krajowej Izby Radców Prawnych w Warszawie z dnia 9 sierpnia 2023 r., sygn. akt [...], tj. co do punktu 4 orzeczenia Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego Okręgowej Izby Radców Prawnych [...] z dnia 7 września 2022 r., sygn. akt [...], oraz obciążenie Krajowej Izby Radców Prawnych w Warszawie kosztami postępowania przed Sądem Najwyższym.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga nie zasługuje na uwzględnienie.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego wyrażono pogląd, że przepisy rozdziału 55a k.p.k. o skardze na wyrok sądu odwoławczego uchylający wyrok sądu

pierwszej instancji i przekazujący sprawę do ponownego rozpoznania znajdują odpowiednie zastosowanie (art. 74¹ pkt 1 u.r.p.) w postępowaniu dyscyplinarnym uregulowanym przepisami u.r.p., a wniesioną skargę rozpoznaje Sąd Najwyższy (por. uchwała składu 7 sędziów Sądu Najwyższego z dnia 14 września 2017 r., sygn. akt I KZP 9/17, OSNKW 2017, z. 10, poz. 59)

Powszechnie przyjmuje się, że zakres kontroli wyroku sądu odwoławczego, do którego umocowany jest Sąd Najwyższy w wyniku skargi na wyrok uchylający, wniesionej w trybie art. 539a k.p.k., ogranicza się do zbadania, czy stwierdzone przez sąd odwoławczy uchybienie daje podstawę do wydania orzeczenia kasatoryjnego (por. np. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 2 grudnia 2020 r., sygn. akt II KS 16/20, LEX nr 3093484). Sąd Najwyższy rozpoznając skargę na wyrok sądu odwoławczego weryfikuje zatem, czy w danej sytuacji procesowej, sąd drugiej instancji mógł uchylić wyrok sądu pierwszej instancji i czy nie naruszało to treści art. 437 k.p.k. lub też czy przy wydaniu tego orzeczenia kasatoryjnego nie wystąpiła bezwzględna przyczyna odwoławcza z art. 439 § 1 k.p.k. Jednoznaczne brzmienie przepisu art. 437 § 2 zdanie 2 k.p.k. nie pozostawia wątpliwości co do tego, że sąd odwoławczy może uchylić wyrok sądu pierwszej instancji jedynie gdy wykaze, iż w sprawie istnieje jeden z trzech wypadków:

1. dotychczasowe rozstrzygnięcie jest dotknięte jedną z wad określonych w art. 439 § 1 k.p.k.,
2. na przeszkodzie dokonania korekty orzeczenia pierwszoinstancyjnego stoi dyrektywa wynikająca z treści art. 454 k.p.k., co wymaga dokonania analizy istniejącego materiału i wykazania wad w rozumowaniu sądu *meriti*,
3. zachodzi konieczność przeprowadzenia przewodu sądowego w całości na nowo.

Przypomnieć także trzeba, że każdorazowo sąd odwoławczy jest zobowiązany do wskazania, która z okoliczności wymienionych w art. 437 § 2 zdanie 2 k.p.k. stanowiła *in concreto* podstawę uchylenia wyroku sądu pierwszej instancji oraz przedstawić argumenty, które doprowadziły go do takiego wniosku (por. np. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 6 lutego 2019 roku, sygn. akt IV KS 3/19, LEX nr 2616241).

W realiach niniejszej sprawy należy uznać, że Wyższy Sąd Dyscyplinarny Krajowej Izby Radców Prawnych w Warszawie w należyty sposób przeprowadził kontrolę instancyjną, w granicach zaskarżenia wskazanych w odwołaniu, i podjął prawidłową decyzję o uchyleniu zaskarżonego na korzyść obwinionego radcy prawnego P. S. orzeczenia Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego Okręgowej Izby Radców Prawnych [...] z dnia 7 września 2022 r., sygn. akt [...], i przekazaniu sprawy do ponownego rozpoznania temu Sądowi, co też zasadnie uargumentował w pisemnych motywach swojego orzeczenia.

W postępowaniu skargowym, Sąd Najwyższy rozpoznaje sprawę w granicach „podniesionych zarzutów”. Podstawy wniesienia skargi mają różny charakter. Skarga z powodu naruszenia art. 437 k.p.k. związana jest ściśle z wyrokiem sądu pierwszej instancji, gdyż kwestionuje podstawy jego uchylenia. Natomiast skarga z powodu uchybień określonych w art. 439 § 1 k.p.k., dotyczy wyłącznie wyroku sądu odwoławczego, który obarczony jest uchybieniem o charakterze bezwzględnej przyczyny odwoławczej (D. Świecki [w:] B. Augustyniak, K. Eichstaedt, M. Kurowski, D. Świecki, Kodeks postępowania karnego. Tom II. Komentarz aktualizowany, LEX/el. 2024, art. 539a). Radca prawny T. K. - obrońca obwinionego radcy prawnego P. S., w złożonej skardze zarzucił naruszenie przepisów postępowania - art. 437 § 1 i 2 zdanie 2 k.p.k. w zw. z art. 439 § 1 pkt 8 k.p.k. w zw. z art. 74¹ u.r.p., wskazując na ich niewłaściwe zastosowanie prowadzące do uchylenia przez sąd odwoławczy w niezaskarżonej przez żadną ze stron postępowania części orzeczenia sądu pierwszej instancji odnoszącej się do uniewinnienia obwinionego radcy prawnego P. S. od czynu zarzucanego mu w punkcie 4 wniosku o ukaranie. Zarzut ten należy ocenić jako niezasadny. Wbrew twierdzeniu obrońcy obwinionego radcy prawnego P. S., nie doszło do obrazy wymienionych w skardze przepisów, gdyż Wyższy Sąd Dyscyplinarny Krajowej Izby Radców Prawnych w Warszawie nie wyszedł poza granice kontroli, określone wniesionym środkiem zaskarżenia, a co oczywiste, w odwołaniu złożonym na korzyść obwinionego radcy prawnego P. S., nie kwestionowano uniewinniającego go rozstrzygnięcia z pkt 4. W tej sytuacji prawidłowość tego rozstrzygnięcia nie była przedmiotem analizy Wyższego Sądu Dyscyplinarny Krajowej Izby Radców Prawnych w Warszawie. Innymi słowy Wyższy Sąd Dyscyplinarny Krajowej Izby Radców Prawnych w Warszawie

orzeczeniem z dnia 9 sierpnia 2023 r., sygn. akt [...], uchylił orzeczenie sądu pierwszej instancji **w zaskarżonej części**, a więc co do punktów 1, 2, 3, 5, 6 i 7 – zgodnie z kierunkiem i granicami odwołania złożonego przez radcę prawnego T. K. – obrońcę obwinionego radcy prawnego P. S., i tylko w tej części przekazał sprawę do ponownego rozpoznania. Natomiast rozstrzygnięcie z punktu 4 orzeczenia Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego Okręgowej Izby Radców Prawnych [...] z dnia 7 września 2022 r., sygn. akt [...], dotyczące uniewinnienia obwinionego radcy prawnego P. S. od czynu zarzucanego mu w punkcie 4 wniosku o ukaranie jest prawomocne, w tym zakresie więc sąd ponownie przeprowadzając postępowanie w niniejszej sprawie nie będzie orzekał.

Mając na uwadze powyższe względy, Sąd Najwyższy rozstrzygnął jak w postanowieniu.

[M. T.]